

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 49

Lýsingarprísir fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardag 24. desember 1949

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

23 Árg.

MALLA

Vit vóru tveir, ið stóðu úti á vegnum, eitt kvöldið. Tá kom hon framvið: Innfótt á öðrum beini, útfótt á hinum, nösín upp í rógv, bar hövdið hallt, gekk eitt sindur krýkin við hondum samanlögðum í fanginum. — Flættur niður eftir bakinum, bátmanshatt á hövðinum og teinaskjúr oman fyri knæ.

Eg vendi mær á og hyggi aftaná henni: „Hvør var hatta?“
„Malla. — Hvi spyr tú so?“
„Nei, hon fall mær í eyguni. Klædnaburðurin.“

Ár gingu, eg bar ikki eyga við hana aftur. Men so ein vetrardag, eg eri í kirkju, situr hon undir liðini á mær: Bátmanshatt, teinaskjúr og loðtrovggiu niður á miðju — sang ramliga, geispaði upp ímillum, men helmaði ikki á fyri tað.

Prestur kemur fram og præðikar: Arvasyndin hevur beint fyri okkum. Menniskjan var Gudi lík í forðum. Men smátt í Ádóm, hann kom okkum í klótur....

„Og hvør fekk skuldina?“
stingur Malla mær inn í oyrað.
„Kvinnan, Eva. Hvat Fatter gör, ... ikki so?“

Eg hvakk av henni og fórkaði meg eftir brikin. Men hon kom aftaná: „Ohovert tvætl, hann sigur, óvitinskapiligt, banalt tvætl — fossilt, ha?“

Men prestur reisir mannaættina aftur, tað bilar ikki, bíða nú, tað ævinliga tólið er yvir okkum. Sjálv eru vit einki fôr, ver tigandi. Men tað ævinliga tólið kann. Gyrð teg við vón og bíða, menniskja....

Malla rassast á brikin og koyrir undir meg: „Orki ikki á hoyra hatta longur, eitt hjallshongsl ið rikir, ha — istaðin fyri at tosa um U N, Dumbarton Oaksavgerðina og tað“. Hon tekur sálmaðókina undir hondina, kastar upp á nakka og fer til stroks út eftir kirkjugólvinum.

Ein fyrrapart eri eg inni í Tinghúsinum. Tá kemur Malla inn har og setur seg undir liðina á mær: Bátmanshatt, teinaskjúr, men flættur vóru burtur — og fruntur hekk niður móti brúnum. Hon hevði eina litla gráa tasku hjá sær, tók stokkar uppúr og setti seg at binda. — Bleik í andliti, innfallin í kinnarnar og búkurin út í loft.

Tingformaðurin leggur fram málið um víðkan av sjómarkinum.

Tá fôrkar Malla seg eftir beinkinum og koyrir undir meg:

„Hevur hetta málið eisini lokkað tygum inn higar?“

„Sjómarkið? Nei, eg kom at hitta ein mann, datt so inn.“

„Ongan áhuga fyri sjómarkinum, kanska?“

„Nei, satt at siga — lati tingmenninar um tað.“
„Áh, fatalist, ha?“ Hon tagnar og slotar.

Ein tingmaður reisir seg upp og mælir: „Hetta er eitt millumlandamál, her nyttar okkum einki at krevja, bert ynskja.... Teir stóru ráða“. So setur hann seg aftur.

Malla gav seg illa. Eg helt, hon fekk illt, men tað var bert henda vikjandi stóðan í tingsalinum, ið gjörði tað „Förbarmj seg fyri malaci, ha? — Hvi fer eingin upp og rópar hann idiot, landasvikjara, hund....“ situr hon og letur: „Hava tygum vitad eitt soverðið öni av deyðningum, sum her er samankrúkið?“

„Hvat skulú vit í millumlandamálum?“ royni eg. „Tað er rætt, sum maðurin segði, at teir stóru ráða, Churchill, Truman og teir.“

Hon heldur uppat at binda, starir upp á meg, fánar: „Stalin nevna tygum ikki, ha? — ikki millum teir stóru — eoanotrop, kannska — Áh, her er so lumurt, eg má fara.“

Alt í einum var hon burtur, bert nokur vát spor stóðu eftir á gólvinum.

Árið eftir var eg á Vágastevnu Fólkafundur omanfyri Kálvalið í Miðvági. Maður stendur og talar um, at vit beina fyri Føroyum: Brenna svörðin, ríva gamlar garðar niður, spreingja við dynamitt, so klipini fúka um oyruni, sörða oyggjarnar sundur.

Best sum eg siti og skrivi alt hetta niður, ið maðurin sigur, kemur eitt hövð inn ímillum bókina hjá mær og andlitið: Malla:

„At tygum tíma at sita og skriva upp banalt tvætl, idioti.“

Hon hevur fyrstu útgávu av Songbók Føroya Fólks undir hondini og sólbrillur, teinaskjúr sum áður, men hattleys. Frunturin var gjörður til nakrar purlur, ið stóðu upp.

Talarin segði frá einari gamlari konu, sum hevði sagt nokur fyndarorð, beint áðrenn hon doyði. Nú ætlaði hann at siga hesi orðini í taluni, men hann hevði gloymt tey.

„Genialt, ha?“ tutlar Malla. „Tað einasta, ið kanska var vert

at hoyra — gloymt. Hvat er hetta fyri eitt cubiculum, her er, síðani tey steina hann ikki burtur av røðarapallinum?“

Tey syngja: Vit Føroyingar fingur Malla syngur ramliga við, geispar upp ímillum, men linnar ikki á fyri tað.

Næsti talari kemur fram og sigur frá barnaminnnum, lýsir tey gomlu heilag og gerðandi. Eg skrivi síðu fyri og síðu eftir um konur á rotuskóm og tuffunt, við turrklöðunum bundnum framvið, ið hittust á kirkjugötum; um hvussu tær hildu á sálmaðókum, hvussu tær settu munnin, hvussu tær mestsum bóru seg undan, tá ið menninir komu framvið skráandi og hugdu at teimum.

Malla situr og blæsir millum læstar tenn, sum ein gás at hoyra: „At tygum alsamt sita og skriva — idiotiskt, sedativt orðagang, ha?“

Búnaðarskúlin

Búnaðarráðið hevur skotið uppá at gera búnaðarskúlan á Dalsgarði í Skálavík.

Týsdagin kom málið til avgerðar á tingi, har tað varð felt. Fyri vóru javnaðarflokkurin og 6 fólkaflokksmenn (10); imóti vóru sambandsflokkurin, sjálvstýrisflokkurin og 2 fólkaflokksmenn.

Føroya

Fiskimannafelag

Enn eru ikki allar atkvøðurnar til formannsvalið upptaldar; men tað er neyvan nakað at ivast í, at Dánjal Klein, hin gamla hetjan, verður afturvaldur.

Trolararnir

Tingið samtykti týsdagin uppskotið frá Vinnulánsgrunninum um hjálp til tey illa staddu fiskiförini. Landskassin skal eftir hesum uppskoti hjálpa til við upp til 2 milliónum. Fyri uppskotinum: 8 fólkaflokksmenn, 3 javnaðarmenn og 1 sambandsmaður, meðan sjálvstýrisflokkurin og 5 sambandsmenn ikki greiddu atkvøðu.

„Eg haldi, tað er fittligt at hoyra barnatiðina uppافتurkippta, nú ið knavnir eru harðnaðir.“

Malla tornar í andliti, eyguni smalka sum á fressi hádagin: „Áh, vöggukompleksið — Rura, rura rilla ha?“ Hon reisir seg upp á vøllinum, tekur teinaskjúrtað upp um knóini og nígur fyri talaranum. So fer hon av fundi.

Ein dagin eri eg hjá hárska í Havn. Sum eg siti, er mær hyggjandi í eitt blað. Har stendur ein lýsing: Fólkafundur norði við Útkonuvarða komandi sunnudag. Frúgvín Malla Mathiesen talar. Taki Kvæðbók bind I—IV við. — Har skal eg fyrstur á manni, so satt eg eri á fótum, setti eg mær fyri, nú verður einaferð høvi til at hoyra eina rödd frá í erva.

(Frh. 2. síðu)

Ongland og oljan

Onglendingar heita á allar, ið nýta amerikanska olju, at spara mest møgulegt og taka sum minst av olju, ið rindast skal við dollars. Teir royna samstundis at úthyggja mest møgulegt oljuframleiðsluna innanfyri sterlingsumraðið.

Hetta líkar amerikamonnum illa, og vøntandi er, at dollarhjálpin til Onglands av hesum orsökum verður minkað munandi næsta ár. Amerikansku oljukongarnir ætlast at hava stóra ávirkan á senatið, og teir vilja neyvan tigandi standa og hyggja at, tað verður til skaða fyri amerikanskan útlutning.

Eystur-Týskland

Hósdagin fóru fram samráðingar í Moskva millum russar og umboðsmenn fyri eysturtýsku stjórnina um at knýta Eystur-týskland enn nærri at Ruslandi.

Løgtingið

Týskvöldið var síðsti tingfundur fyri jól. Tingmennu eru nú heimfarnir, og tingið kemur ikki saman aftur fyrr enn 9. januar.

Gleðilig jól

ynskir

FØROYA SOSIALDEMOKRATUR

lesarum sínum